

Olika studier visar att det finns paralleller mellan den mängd språk som en vuxen producerar till ett barn och barnets språkutveckling och skolframgång. Med en viss generalisering kan man säga att ju mer du talar till ditt barn, desto bättre språkliga färdigheter utvecklar barnet. Det enklaste sättet att öka och berika språkanvändningen är att läsa mera böcker eller tidningar. Läsning kan vara interaktivt, lyssnande, lugnande eller inspirerande till lekar – läsning är alltid betydelsefullt och viktigt.

Den här publikationen baserar sig på text som publicerats i bloggen Satakielen kielisato (sv. näktergalens språkskörd).

Text Talterapeut Hannele Hyvärinen, Satakieliprogrammet
Översättning Heidi Nyblom Kuorikoski
Grafisk formgivning och illustration Tuomas Häli, Taikahattu



Satakieliprogrammet – ett riksomfattande nätverks- och samarbetsprogram inom hörselområdet som finansieras av STEA och administreras genom finska hörsselförbundet Kuuloliitto ry.



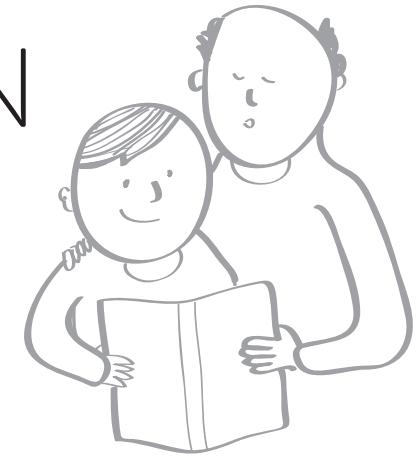
10

skäl att läsa

FÖR BARN



10 SKÄL ATT LÄSA FÖR BARN



1 Närhet

För ett barn är en trygg famn den bästa platsen i världen. Att läsa tillsammans med en vuxen hjälper barnet att lugna ner sig samtidigt som närheten ger ny energi. Den vuxnas kroppsvärme, hjärtslag och känslouttryck stärker barnets positiva läsoplevelse.

2 Gemenskap

Läsning ger gemensam tid och något att göra tillsammans. Med små barn läser man böcker tillsammans rent konkret. Med läskunniga barn kan den gemensamma lässtunden vara en ny grej som man kan göra tillsammans: var och en med en egen bok tillsammans i soffan.

3 Språklig kunskapsnivå

I engelsk litteratur ser man ofta uttrycket: Children are not born smart, they are made smart. Det ligger faktiskt någonting i det, för olika studier visar att barnets interaktion med vuxna påverkar både barnets språkliga förmåga och skolframgång. Läsning är det enklaste sättet att öka språkmängden som ett barn hör både hemma och på dagis.

4 Ordförråd

Hemma ser vardagen ofta likadan ut varje dag med välbekanta lekar och vardagsrutiner. Vardagen rullar på i sin välbekanta bana och man klarar sig med förvånansvärt litet ordförråd – även om man förstås kan använda ett brett ordförråd i vardagliga situationer också. Vokabulären i böcker är ändå rikligare och rikare än vardagsspråket och därför är läsning ett bra sätt att bygga upp ordförrådet på. Läsning ökar ordförrådet också hos unga och vuxna, det är inte bara barnens privilegium.

5 Grammatik och satsstruktur

För utvecklingen av grammatik och satsstrukturer gäller samma normer som för utvecklingen av ordförrådet: språket utvecklas av erfarenheter. På samma sätt som man klarar sig med ett litet ordförråd i vardagen, klarar man sig också med enklare grammatiska konstruktioner. Böcker öppnar upp för fantastiska möjligheter att förkovra sig i grammatik och satsstruktur. Här har serietidningarna också en viktig funktion som källa till mångsidiga strukturer.

6 Slutför det du påbörjat

När man redan som liten får lära sig att alltid försöka läsa en bok till slut eller till en viss punkt, så stödjer man barnets färdigheter att slutföra det man har påbörjat. När barnet börjar ha lite väl mycket spring i benen kan man komma överens om att man läser en sida till eller tre meningar till. Det är faktiskt helt okej att hoppa över sidor också!

7 Koncentration och uppmärksamhet

Förmågan att koncentrera sig är en viktig färdighet speciellt i skolan och i arbetslivet. Läsning stärker koncentrationen samtidigt som man blir bättre på att rikta och upprätthålla sin uppmärksamhet. Om det är svårt för barnet att koncentrera sig på en bok, kan det hända att boken eller språket som den vuxna använder fortfarande är för svårt för barnet. Då kan man i stället leta efter bilder på sina favoritsaker eller saker som börjar på a i boken. Varierade sätt att läsa kan också hjälpa barnet att koncentrera sig.

8 Inlevelseförmåga

Inlevelseförmåga (eng. theory of mind) innebär förmågan att förstå att en annan person inte tänker det samma som man själv. Jag har mina egna tankar och de är inte samma som dina. Länken mellan inlevelseförmåga och praktiska språkfärdigheter, alltså pragmatiska färdigheter, är stark. Utan förmåga att förstå att en annan person tänker och tycker annorlunda kan vi inte anpassa vårt språk så att det är gångbart i olika situationer.

Studier visar att det finns ett samband mellan läsning av böcker och utveckling av inlevelseförmåga. Människor som läser är skickligare i situationer där det krävs att man förstår en annan människas synsätt. Det här är helt förståeligt, för genom sagor och skönlitteratur förstår vi att "ojdå, de tänker så där, men inte jag".

9 Allmänbildning & bildning

Vad vore ett bättre sätt att bredda sin allmänbildning och skaffa sig bildning än genom att läsa? Läsning lönar sig alltid!

10 En vän för livet

Föräldrarnas och hemmets positiva attityd gentemot böcker syns senare i livet på ett positivt sätt både i barnets läskunnighet och i förhållandet till böcker. En bok kan bli en vän för livet, någon som man delar glädje och sorger med, upptäcker världen med, förfäras och upplever spännande äventyr med. Man brukar säga att min världs gränser är mitt språks gränser. I böcker har språket, och världen, inga gränser alls.